

El drac de tres caps

Heribert Masana i Soler

El teu naixement ja va ser tota una premonició. Només quedaven alguns records del teu avantpassat, un drac d'un sol cap que va aparèixer el 1915 i que a partir de 1959 s'havia anat morint i fonent entre els rosegadors a la masia de can Puig de Ribes, quan en el programa de la Festa Major de Sant Pere de 1971 es podia llegir un relat imaginari de Pere Carbonell i Grau. En aquest conte llegendari s'explicava que un veí del cantó de Sota-ribes, durant una matinada de l'hivern anterior, va veure pel costat del castell una espècie d'enorme cocodrill de tres caps i que treia foc per les narius. La bèstia s'arriava per la timba i s'esmunyia riera amunt cap el torrent de Sant Pau. Al seguir-lo va veure com el drac s'enfilava pel costat del Montgròs i s'entaforava dins d'un avenc. En aquest punt del relat Pere Carbonell llença la proposta d'intentar la teva captura per poder tenir un drac per les festes majors, imaginant-se tenir-te com un drac de tres caps que series únic a Catalunya.

En aquells anys Jaume Sisa ja cantava la cançó "En el castell", referint-se a ..."Les torres són de nata i mel, les parets són de cotó fluix,/ el terra una pista de gel, les sales són capses de fum"... , ben bé aquest fragment de cançó podria donar la idea de com Pere Carbonell s'imaginava el castell de Ribes mentre tu t'hi passejaves entre follets. Potser tot plegat no era solament imaginació, segurament a tu et van descobrir durant aquella nit d'hivern i, al veure't, et seguiren i et van plasmar en un escrit per proposar al poble que et podria treure pels carrers en dies de festa i, així, fer bullir l'olla de la col·lectivitat. D'aquesta manera, Pere Carbonell es convertí en el talismà de la visió fantàstica, però ben real, i això va provocar que la Comissió de Festes d'aquell moment fomentés la col·laboració popular per fer possible la teva materialització.

La teva fecundació va continuar sent poètica, car el teu esbós primigeni sobre paper el realitzà l'il·lustradora Lola Anglada, dibuixant-te amb tres caps esbelts, els colls ondulants, les cabelleres mogudes pel vent i les llengües que semblen parlar, inspirant-se en l'esmentat conte.

Després, et van fornir de cartró-pedra al taller "El Ingenio" del carrer Rauric de Barcelona, la casa de màscares, martingales, globus, gegants, cap-grossos i altres articles festius per on s'hi passejava sovint el poeta Joan Brossa, enamorat com estava de la màgia i del circ, i des d'on es va engendrar el Sol Solet que el grup "Els Comediants" després en féu icona per més d'una generació. D'aquell petit taller de la penombra del carrer Rauric vas eixir, esbelt i

totèmic, com el primer drac tricèfal de Catalunya i, potser, qui sap si del món.

Així, el programa d'actes de la Festa Major de Sant Pau d'aquell 1972 ja duia la portada realitzada per la Lola Anglada on et va dibuixar com a protagonista de la festa enmig dels Gegants i els balls populars, tenint el castell com a teló de fons. A més, per si fos poc, es tancava el màgic nus amb un escrit de Pere Carbonell sota el títol "Ja tenim DRAC!", fent veure que l'utopia s'havia fet realitat.

El diumenge 23 de gener d'aquell 1972 va ser el dia que vas aparèixer per primera vegada als ulls de tot el teu poble. L'acte portava el títol de "La captura del Drac", ja que et van venir a buscar tots els balls populars al castell, des d'on vas davallar pel baluard i passant pel Pont de la Palanca, sempre acompanyat pels teus amics diables, encapçalats pel Llucifer que era l'Anton Milà (en "Pinzell"). Un castell de focs et va donar la llum necessària per anar del castell fins la plaça de la Vila llençant foc pels queixals.

Qui ho havia de pensar que un drac ballés i espetegués coets enmig del fred hivernal, però tu ja començaves a trencar motlles i picaves l'ullet al sol baix i serè dels teus turons. Ja des d'aquell primer Sant Pau et vas submergir en el teu particular món de farigoles, garrofers, vinyes, marges i figueres de moro. Sabies que tot aquell paisatge et pertanyia com tu li pertanyies a ell i, així, vas trencar cels i terres fent sentir els teus bramuls als teus pocs companys que existien aleshores per la comarca i entorns: els dracs de Vilafranca, Sant Quintí de Mediona, Vilanova i Sitges. Precisament a tots aquests ja els vas veure a Vilafranca el 1975 participant a la primera Concentració de Dracs de Catalunya.

Durant els anys has patit diverses restauracions i repintades, fins i tot, per la Festa Major de Sant Pere de 1977 et van poder veure platejat. Tot i amb això, vas recuperar la teva coloració habitual i, així, vas passejar-te flamant a la Concentració de Dracs de les festes de la Mercè de Barcelona de 1979, lluint la teva pell verda i el roig de les teves llengües, punxes i llavis. Això sí, durant aquella època no vas perdre el teu costum de portar les faldilles de sac, que s'emparentaven amb el vestuari dels diables ribetans, amb diversos motius pintats que t'acabaven de donar l'aire transgressor que es vivia en aquells anys.

Per Sant Pau de 1988 vas voler homenatjar a la Lola Anglada oferint-li un carrer de Ribes amb el seu nom. Per celebrar-ho vas cridar a alguns dels teus amics comarcals que van treure el cap enmig del fred: els de la Geltrú, la Gornal, els Monjos, Llorenç del Penedès, la Múnia, Cunit, Sitges...

Però va ser el 1991 un altre any màgic per tu. T'estrenares de nou amb una nova pell, ara de fibra de vidre, ja que els anys no perdonen. Seguies amb la teva mateixa forma però t'acostaves encara més al disseny original de la Lola Anglada, sobretot pel que fa als colls i llengües ondulants. Així, et va realitzar de nou l'artista Joan Ignasi Ros de Terrassa.

En l'actualitat diríem que tens una sola ànima o essència però amb dos cossos diferents: el nou passejant-se pels carrers i l'antic, restaurat i repintat, exposat permanentment a la biblioteca municipal Manuel de Pedrolo de Ribes. Tot i que ara llueixes un cos enèrgic i fort, saps que el teu primer cos sempre serà d'aquell cartró que, a partir d'un conte i un dibuix, et va convertir en un dels dracs més alts del país.

Durant tots aquests anys no has parat de viatjar amunt i avall, a dins i fora del país. La gent que et fa ballar, majoritàriament de l'entitat GER, forma una colla al teu voltant que existeix des de 1980, car anteriorment els teus portadors havien sigut remunerats per aquesta tasca.

Ara ja et saps el camí tel·lúric de l'ermita i l'amunt i avall del carrer del Pi. El teu cos és llibertat i la teva ànima l'anarquia, només entens la llum del teu foc i el so de les gralles que et fan ballar. Giravoltes, t'alces i envesteixes tot fent gresca perquè segueixes portant l'esperit de joc i transgressió de la festa autèntica. Saps molt bé que el teu únic somni és el carrer, la gent i el batec col·lectiu, per això no entendràs mai de protocols, ni d'altres normes que et retinguessin els teus impulsos. El teu llom és talment un horitzó orogràfic i els teus tres caps els seus corresponents vèrtexs geodèsics, per això, ara que et volen foradar el Montgròs, perquè es veu que no n'hi havia prou amb les antenes, des del teu cau d'avenc rocós, habitacle durant tot l'any, ja t'estàs preparant per si, algun dia, hauràs de llençar foc també per defensar la teva terra, el teu paradís còsmic fet de pedregars, garrics i romaní. No canviïs mai...

Heribert Masana i Soler

Publicat al Diari de Vilanova del 20 de gener de 2006